

(Καρδάμ.) γραμματιζομένους πολλαχ. βορ. ιδιωμ. γραμματίζομένους Λέσβ. (Πάμφιλ.) Λήμν. Μακεδ. (Πεντάπολ.) Στερελλ. (Αίτωλ. Ἀκαρναν.) γραμματινιζομένους Σίφν. γραμματ'σούμενους Ἡπ. (Ἰωάνν.) γραμμαντ'ζομένους Ἡπ. (Δωδών.) Στερελλ. (Ἀχυρ.)

Τὸ ἀρχ. ρ. γ ρ α μ μ α τ ί ζ ω.

Α) Μετβ. 1) Κυριολ. καὶ μεταφ., σχεδιάζω ποικίλματα ἐπὶ ὑφάσματος, ζωγραφίζω Μακεδ. (Κοζ.) Ρόδ. : Γραμματίζω τὰ πλουμιά Ρόδ. || Ἀσμ.

Ἀπόφιν δὲν κοιμήθηκα καὶ σήμερον νυστάζον

γὰρ διὰ ματοῦλια παρδαλά, γὰρ διὰ γραμματισμένα

Κοζ. 2) Δαπανῶ καὶ φροντίζω διὰ τὴν μόρφωσιν τινος, μορφώνω τινὰ Ἡπ. Πελοπν. (Κλειτορ.) Πόντ. (Τραπ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) Τσακων. (Πραστ.) Χίος : Γραμματίσει τὸ παιδί του Κλειτορ. Γραμματίζ'νι τὰ πιδιά τώρα οὐ κόσμονος Αἰτωλ. Τὰ γραμματίσει τὰ παιδιά του μ' ὅλη τὴ φτώχεια Χίος. Ἐγὼ ἐγραμμάτ'σα σε καὶ ἀτώρα καὶ ἀκούεις με (ἐγὼ σοῦ ἔμαθα γράμματα καὶ τώρα δὲν με ἀκούεις) Τραπ. Ὅσα τὰ καμπζία σι σ' ἐγραμμάκιε (ὅλα τὰ παιδιά του τὰ μόρφωσε) Πραστ. Συνών. μ ο ρ φ ὶ ν ω, σ π ο υ δ ᾶ ζ ω.

Μετοχ., ὁ γνωρίζων γράμματα, ὁ πεπαιδευμένος κοιν. καὶ Καππ. (Φλογ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) : Γραμματισμένος ἄνθρωπος—γραμματισμένη γυναῖκα—γραμματισμένο παιδί κοιν. Γραμματ'σμένου π'δὶ Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μὴ βάσῃς πρὸ γραμματισμένη γυναῖκα, γιατί θὰ σοῦ πῇ : σὴν σὺ νὰ μιλήσω ἐγὼ Κύθηρ. Ἀμα πάρῃς γραμματισμένη γυναῖκα, θὰ σ' ἔχῃ σήκω-κάτσε (=θὰ σὲ ὑποτάσῃ) Πελοπν. (Γαργαλ.) Ἀφοῦ ὄσαι γραμματισμένος, δὲν βαστᾷς σαρκωστή; Σέριφ. Γιὰ ἰδὲς ἐλόγον σ', πού 'σι δὰ γραμματιζομένους, νὰ ἰδοῦμ' ξέρ'ς τίπουντις Στερελλ. (Παρνασσ.) Γύρ'σι 'ς τοῦ χουριῶ τρανὸς καὶ γραμματ'σμένους Μακεδ. (Θεσσαλον.) || Φρ. Γραμματισμένος ἄνθρωπος (εἰρωνικῶς) κοιν. Ἐσεῖς οἱ γραμματινιζομένοι θὰ χαλάσετε τὸν κόσμον Σίφν. Ὁ κόσμος ἄς σοὶ γραμματισμέντ'ς θὰ δαβαῖν' (ὁ κόσμος ἀπὸ τοὺς γραμματισμένους θὰ χαλάσῃ συνών. μετὴν προηγουμ.) Χαλδ. Θὰ μᾶς χαλάσῃ ὁ Θεὸς 'πὸ τοὺς γραμματισμένους Εὐβ. (Βρύσ.) Ἡ φρ. εἰς παραλλαχ. κ.ά. || Γνωμ. Ὅταν μιλοῦν οἱ νοικοκυροὶ, νὰ σωπαῖνουν οἱ γραμματισμένοι (ὅτι ὁ πρακτικὸς ἄνθρωπος ἐκτιμᾷ καλῶτερον τὰ γεγονότα ἀπὸ τὸν ἔχοντα θεωρητικὴν μόρφωσιν) Σάμ. || Ἀσμ.

Βλαχούλα δὲν παντρεύεται, τβοπάνη ἄντρα νὰ πάρῃ, θὰ πάρῃ παππαδόπουλο, πού 'ναι γραμματισμένο Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

Γιατ' εἶν' ἀπ' ὅλες ὁμορφῇ τσ' ἀπ' ὅλες προκομμένη τσαι 'ς τὸ σκολειὸ ἐπῆαινε τσ' εἶναι γραμματισμένη Θήρ. (Οἶα).

Καὶ τί τ-τραοῦδγια νὰ σοῦ πῶ, πού 'σαι γραμματισμένος Τῆλ.

Ἐνας νιός, 'να παλληκάρη | σὰν τ'ἀστρί, σὰν τὸ φεγγάρι, μὰ ἦταν καὶ γραμματισμένος, | 'ς τὴν ἀγάπῃ μπερδεμένος Πελοπν. (Σκορτσιν.)

Μέσα 'ς τὴν κούνια κάθεσαι σὰμ Παναγιά γραμ-μένη, πού 'ρκουνδαὶ καὶ σὲ προσκυνοῦν οὐλ-λ' οἱ γραμματισμένοι

Κῶς (Πυλ.) Ἡ σημ. τῆς μετοχ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Χρον. Μορ. Η στ. 7535 (ἐκδ. J. Schmitt) «ἄνθρωπος ἦτον φρόνιμος, καλὰ γραμματισμένος» καὶ Μαχαιρ. (ἐκδ. R. Dawkins) 1, 616 «ὁποῖος ἦτον δυνατὸς καὶ πολλὰ γραμματισμένος» καὶ Ἐρωτόκρ. Γ 1607 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ.) «καλὰ καὶ νά 'τον φρόνιμη, πολλὰ γραμματισμένη». Συνών. β ι β λ ι ᾱ ν ο ς.

Β) Ἀμτβ. 1) Ἐπαναλαμβάνω πολλάκις λέξιν κατὰ γράμμα Α. Μωραϊτίδ., Διηγ. 2, 122: Τί γράμμα καὶ ξέ-γραμμα, παππᾶ Νικόλα! Πᾶνε ὀχτὼ χρόνια τώρα καὶ ἡ αἰδεσιμότης σου κάθεσαι καὶ μοῦ γραμματίζεις. 2) Ἐκπαιδεύομαι, μορφώνομαι Ἰων. (Ἀλάτσατ.) : Εἶπα, τὸ παιδί μου τοῦλάχιστο νὰ γραμματίσῃ (νὰ μάθῃ γράμματα).

γραμματικὴ ἡ, λόγ. κοιν. γραμμακτιδὴ Τσακων. (Πραστ.)

Τὸ ἀρχ. γ ρ α μ μ α τ ι κ ῆ.

1) Τὸ σχετικὸν μετὰ τοὺς γραμματικούς κανόνες τῆς γλώσσης μάθημα λόγ. κοιν. καὶ Τσακων. (Πραστ.) : Κάνομε διὰ φορὲς τὴ βδομάδα γραμματικὴ. Τὸν σήκωσε ὁ δάσκαλος καὶ δὲν ἤξερε γραμματικὴ λόγ. κοιν. τὰ γραμμακτιδὴ ὃ 'ν' ἔγκον καὶ (εἰς τὸ μάθημα τῆς γραμματικῆς δὲν πηγαίνει καλὰ) Πραστ. β) Βιβλίον διδακτικὸν περιέχον τοὺς γραμματικούς κανόνες τῆς γλώσσης λόγ. κοιν. : Ἐξάσα τὴ γραμματικὴ μου 'ς τὸ σχολεῖο. 2) Ἡ ὑπηρεσία γραμματέως, ἡ γραφικὴ ἐργασία Χίος : Ἐδούλευαν σὲ γραμματικές (ἐκαμνον χρὴ γραμματέων, εἰργάζοντο ὡς γραμματεῖς).

Ἡ λ. καὶ ὡς κύριον ὄν. ὑπὸ τὸν τύπ. Γραμματικὴ πολλαχ. καὶ Καππ. (Φλογ.) καὶ ὑπὸ τοὺς τύπ. Γραμματ'κὴ Λήμν. Γραμματιστὴ Μέγαρ. Νίσυρ. Γραμματικὴ Θήρ. Κρήτ. (Ἄγιος Βασίλ. κ.ά.) Σάμ. Γραμματ'κὴ Πάρ. Σάμ. Γραμματικὸ τό, Θήρ.

γραμματίκι τό, Μακεδ. (Ἄγιος Νικόλ. Βέρ.) —Λεξ. Γαζ. γραμματίξ' Μακεδ. (Κοζ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ρ α μ μ ᾶ τ ι.

Τὸ πτηνὸν Σπίζα ἡ ἀκκνοφάγος (Fringilla carduelis) τῆς οἰκογ. τῶν Σπιζιδῶν (Fringillidae) ἐνθ' ἄν. : Ἐπῆσα ἓνα γραμματίξ' Μακεδ. (Κοζ.) Ἡ γ'ναῖκα τ' τραγ'δάει σὰ γραμματίξ' αὐτόθ. Συνών. ἀ γ κ α θ ο π ο ὐ λ λ ι, ἀ γ ρ ι ο κ ᾶ ν α ρ ο, ἀ μ α ρ α ν τ ᾶ κ ι, ἀ μ ᾶ ρ α ν τ ο ς 3, β α σ ι λ ο π ο ὐ λ λ α 2, γ α ρ δ ῆ λ ι Α1, γ ρ α μ μ α τ ι κ ὸ ς 1, γ ρ α μ μ α τ ι κ ο ὐ δ α, γ ρ α μ μ α τ ι κ ο ὐ δ ι, γ ρ α φ τ ῖ κ ι, κ α ρ δ ε ρ ῖ ν α, κ ο ρ κ ο π ο ὐ λ λ α, π α π π α δ ῖ τ σ α, σ τ ρ α γ α λ ῖ ν ο ς, τ ο υ ρ κ ᾶ κ ι, τ ο υ ρ κ ο π ο ὐ λ λ α, τ ο υ ρ κ ο π ο ὐ λ λ ι.

γραμματικόπουλος ὁ, Κέρκ.— Ν. Πολίτ., Λαογρ. 1 (1909), 232 γραμματικόπουλο τὸ Εὐβ. (Κάρυστ.) Προπ. (Μηχαν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ρ α μ μ α τ ι κ ὸ ς καὶ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -π ο υ λ ο ς.

Ὁ ἐγγράμματος νέος ἐνθ' ἄν. : Ἀσμ.

Φέρτε μου 'δῶ κρασί νὰ πιῶ, φέρτε μ' ψωμί νὰ φάω καὶ σὺ, γραμματικόπουλε, κατέβασ' τὸ σπαθί μου Κέρκ.

Ἐνα γραμματικόπουλο κ' ἓνα γραμματισμένο μιᾶς χήρας κόρη ἀγαπᾷ καὶ δὲ μπορ' νὰ τὴν πάρῃ Προπ. (Μηχαν.)

Καὶ οἱ παππᾶδες καὶ αὐτοὶ χάσανε τὰ χαρτιά τους καὶ τὰ γραμματικόπουλα χάσαν τὰ γράμματά τους Εὐβ. (Κάρυστ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γραμματικόπουλος καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν. Πειρ. Ζάκ. καὶ ὡς παρων. Ἀθῆν.

γραμματικός ὁ, κοιν. καὶ Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ.) γραμματικός Κάλυμν. Κῶς Μεγίστ. Πάτμ. Σύμ. Ρόδ. Τῆλ. γραμματ'κὸς κοιν. βορ.

